

نی - حمایت کننده رسانه های آزاد افغانستان

دیدبان رسانه ها

گزارش دهم آزادی ژورنالیزم در افغانستان

عزیزالله حبیبی

تحلیلگر و مسئول دیدبان رسانه ها

رسانه ها و دست اندرکاران آن با چالش ها و مشکلات جدیدی مواجه میشوند و این چالش ها ابعاد گسترده تری میآید که میتوان از لت و کوب، توهین، تحقیر، جریمه، تهدید و بازداشت نمودن خبرنگاران و رسانه ها نام برد.

- تلویزیون خصوصی افغان به اتهام نشر تصاویر مبتذل مبلغ 70000 هزار افغانی از طرف محکمه امنیت عامه ئی ولایت کابل جریمه شد.
- مزاحمت های برای خلیل رومان مشاور رئیس دفتر رئیس جمهور افغانستان و خبرنگار تلویزیون طلوع در جریان وظیفه رسمی اش در ریاست دولت ایجاد شد که بلاخره مجبور به استعفا از پست رسمی اش شد.
- مدیر مسئول ماه نامه نارنج برای مدت 23 روز بدون آن که اتهامی به او وارد شود زندانی گردید.
- آنتن تلویزیون ملی در ولسوالی خوگیانی ولایت ننگرهار انفجار داده شد.
- خبرنگاران در ولایت هرات در جریان مضامرات و اغتشاشات . لت ، کوب ، توهین ، تحقیر و اخطار گردیدند.
- خبرنگار رادیو صلح جبل السراج بازداشت شد.
- تعداد رسانه های صوتی ، تصویری زیاد میشود و ساحه تحت پوشش شان وسعت مییابد.

1. جریمه و تلویزیون افغان از 50000 به 70000 افغانی اضافه شد:

تلویزیون خصوصی افغان که به اتهام نشر فلم های مبتذل مبلغ 50000 افغانی از طرف کمیسیون بررسی تخطی از قانون رسانه ها جریمه شده بود ، بعد از آن که رئیس این تلویزیون از پرداخت این مبلغ خود داری نمود موضوع به لوی خرنوالی و بعداً به محکمه امنیت عامه ولایت کابل ارجاع شد. در جریان جلسه محکمه به تاریخ 8 حوت 1384 ، 27 فبروری 2006 رئیس تلویزیون افغان احمد شاه افغانزی اتهام وارده را رد نموده و گفت "نشرات ما همسو و همگام با سایر تلویزیون های که در افغانستان نشرات میکنند میباشد و چیزی که ما نشر میکنیم آنها نیز نشر میکنند". افغانزی افزود که در قانون افغانستان هرگز مبتذل از غیر مبتذل تفکیک و تعریف نشده است ، وی همچنان کمیسیون بررسی تخطی از قانون رسانه ها را متهم به زیر پانهان قوانین نافذه در افغانستان دانست و گفت که به اساس ماده 122 قانون اساسی افغانستان صرف قوه قضائیه میتواند تا حکم جزا را صادر نماید، در حالیکه کمیسیون متذکره بدون آنکه صلاحیت آن را داشته باشد اقدام به جریمه تلویزیون افغان نموده است . این ادعاء افغانزی از طرف مقامات قضائی نیز تأیید شد. به همین ترتیب افغانزی اجراءات و تحقیقات خرنوال موظف در این قضیه اسدالله را تحت سوال قرار داده و آن را جانبدارانه توصیف کرد وی همچنان از تعدد خرنوالان انتقاد نمود زیرا به گفته وی این قضیه به جای یک خرنوال، دو خرنوال در محکمه حاضر شده بودند . افغانزی در جریان دفاعیه خود

این عمل کمیسیون را سیاسی خوانده و افزود "برای این که وزیر اطلاعات، فرهنگ و توریسم (رئیس کمیسیون بررسی تخطی از قانون رسانه ها) بتواند تا از شوری ملی رای اعتماد بگیرد دست به این عمل زده است" اما با وجود این همه در اخیر مقدار جریمه تلویزیون افغان از 50000 افغانی به 70000 زیاد شد. در مقابل افغانزی این حکم محکمه دیوان امنیت عامه ولایت کابل را قبول نکرده و محکمه را به نادیده گرفتن نقض قانون از طرف کمیسیون بررسی تخطی از قانون رسانه ها متهم کرده و خواهان محکمه دوم یا استیناف شد.

2. خلیل رومان مشاور رئیس دفتر رئیس جمهور کرزی بعد از آن که به گفته ئی خودش مزاحمت های غیر موجه در اجرائی وظیفه برایش ایجاد شد از پوست خود استعفا داد:

خلیل رومان که در پهلوی وظیفه دولتی اش به حیث گرداننده و یکی از برنامه های تلویزیون خصوصی طلوع نیز ایفائی وظیفه میکرد و همچنان نوشته ها و مقالات اش در بعضی از سایت های انترنتی، روزنامه ها مجلات و غیره نیز چاپ شده است میگوید نظریات آزاد و انتقادات نشر شده ئی او و کار او در تلویزیون طلوع بر اطرافیان رئیس دولت گران آمده بناءً آنها خواستند که با یک دسیسه و توطئه او را کنار بگذارند. رومان میگوید "یکی از روز ها که من میخواستم با موتر خود به محل وظیفه خود که قصر گلخانه بود بروم، کارت که به رویت آن من اجازه داشتم تا محل وظیفه با موتر خود را برسانم از طرف مسئولین امنیتی دهن دروازه گرفته شد که بعد از چندین روز دوباره توانستم تا آن را پس بگیرم اما باز هم بار دیگر چند روز بعد مسئولین امنیتی از داخل شدن شخص خود من به صوب وظیفه ام ممانعت کردند و برای ساعت ها در هوای سرد زمستان منتظرم ساختند که بآخره حوصله من سر رفت و به منزل خود برگشته و استعفا دادم".

دیدبان رسانه ها از جاوید لودین رئیس دفتر رئیس جمهور کرزی که رئیس مستقیم خلیل رومان است در مورد این موضوع پرسید وی با ابراز تأسف از نبود رومان در وظیفه اش این را تأیید کرد که مشکلاتی ایجاد شده است اما وی گفت که این مشکلات به اندازه نبود که رومان استعفا بدهد جاوید لودین گفت "شاید خلیل رومان کار در عرصه مطبوعات را ترجیح داده باشد نسبت به کار در ریاست دولت و به این طور وظیفه را ترک کرده باشد، که ما به این تصمیم ایشان احترام قابل هستیم و استعفاء اش را قبول کردیم.

زمان که دیدبان رسانه ها در مورد این موضوع از مسئولین امنیتی رئیس دولت پرسید آنها از دادن جواب خود داری نمودند.

3. مدیر مسئول ماه نامه نارنج 23 روز را در زندان گذراند:

سید احمد قانع مدیر مسئول مجله نارنج - چاپ کندهار بعد از گذراندن مدت بسیت و سه روز در بازداشتگاهای نیروهای انتلاف در میدان های هوایی قندهار و بگرام آزاد شد. سید احمد قانع گفت "نیروهای امریکائی روز اول عید سعید اضحی 19 جدی 1384 مطابق با 9 جنوری 2006 من و 4 تن از همسایه های من را دستگیر نموده و کمپیوتر و تلفون شخصی ام را نیز ضبط نمودند و به تاریخ اول فبروری تنها من را آزاد کردند اما همسایه های من تا هنوز نزد نیروهای امریکائی زندانی هستند".

به گفته قانع عساکر امریکائی در جریان 23 روز اضافه تر از 15 بار از او تحقیق نموده اند بدون آن که اتهام مشخص به او وارد کنند. قانع افزود "به اساس ماده 25 قانون پلیس افغانستان نیروهای امنیتی میتوانند جهت کشف همه جانبه جرم و مجرم، مظنون گرفتار شده را برای مدت الی 72 ساعت تحت نظارت قرار دهند، من نمیدانم نیروهای امریکائی مرا به اساس کدام قانون برای مدت 23 روز تحت نظارت قرار دادند و بلاخره بدون دادن کدام توضیحی آزاد کردند و در پهلوی آن برای من گوشزد کردند که در مورد برخورد ما برای کسی چیزی نگو".

سخنگوی وزارت امور داخله محمدیوسف ستانیزی نیز این را تأیید کرد که به اساس قانون پولیس افغانستان نیروهای امنیتی حق ندارند که مظنونی را اضافه تر از 72 ساعت برای تحقیقات تحت بازداشت نگهدارند.

مایک کودی مسئول مطبوعاتی نیروهای انتلاف در مورد دستگیری قانع گفت که نیروهای افغانی و امریکایی در جریان جستجوی شان در یک ساحه ئی مسکونی شهر کندهار مواد اولیه برای ساخت بم های دست ساز را دریافت کردند که به تعقیب آن 5 تن از اهالی همان منطقه که سیداحمد قانع نیز شامل آنها میشد را برای تحقیقات دستگیر کردند. به گفته این منبع نیروهای انتلاف بعد از تحقیقات دریافتند که سید احمد قانع بی گناه است بناءً او آزاد شد.

گزارش دهم دیدبان رسانه ها

نی حمایت کننده رسانه های آزاد افغانستان

اما سید احمد قانع وجود مواد اولیه برای ساخت مواد انفلاقی را رد نموده و گفت که این دستگیری ها به اساس اطلاعات غلط و مغرضانه که به نیروهای امریکائی داده شده بود انجام شد و ریشه ی آن را در دشمنی های شخصی و منطقه وی دانست و چهار تن دیگر که با قانع یکجا دستگیر شده بودند را بی گناه خواند.

سید احمد قانع در یک مصاحبه با دیدبان رسانه ها گفت " با این گرفتاری لطمه ئی شدیدی به حیثیت من وارد شد و 23 شبانه روز در بازداشت بودم زمانه که من با نیرو های امریکائی این موضوع را در جریان گذاشتم و از آنها در مورد اعاده حیثیت خود خواستار سند و جبران خساره شدم ، آنها از دادن سند و جبران خساره انکار کردند.

4. آنتن تلویزیون ملی در ولسوالی خوگیانی ولایت ننگرهار تخریب گردید:

آنتن پخش برنامه های تلویزیون محلی ننگرهار در ولسوالی خوگیانی این ولایت تخریب گردید. به گفته انجینیر زلمی رئیس تلویزیون ولایت ننگرهار به تاریخ 7 فبروری 2006 ، 18 دلو 1384 با جابه جا سازی مواد انفلاقیه جنراتور و آنتن این تلویزیون را که جدیداً اعمار شده بود به کلی غیر تخریب گردید و غیر قابل استفاده شد

تلویزیون ننگرهار در یک شبانه روز 8 ساعت نشرات دارد و نشرات آن با استفاده از ستلایت در 7 ولسوالی این ولایت ذریعه آنتن های محلی پخش میگردد. انجینیر زلمی افزود که این آنتن توسط یک کمپنی هندی اعمار شده بود اما تا به حال فرستنده (ترانسمیتر) به آنجا انتقال داده نشده بود. در اثر این حادثه حدود 35000 دالر امریکائی به دولت خساره وارد گردیده است.

اما سید مخدوم رهین وزیر اطلاعات ، فرهنگ و توریزم میگوید که این آنتن انفجار داده نشده است بلکه بدون کدام عامل بیرونی سرنگون شده است. مسئولین امنیتی در کابل در این مورد به دیدبان رسانه ها اظهار بی اطلاعی نمودند.

5. لت و کوب و توهین و تحقیر خبرنگاران در هرات:

در جریان اغتشاشات که در روز عاشورا نهم فبروری 2006 بیست دلو 1384 که گفته میشود بین شعیان و سنی ها در شهر هرات رخ داد در پهلوی این که چندین تن اهالی ملکی این شهر کشته و زخمی شدند اکثر خبرنگاران مقیم هرات حین گزارش دهی نیز لت و کوب و توهین ، تحقیر و حتی تحدید به مرگ شدند.

گزارشگر تلویزیون طلوع در هرات محمد رضا شیرمحمدی از طرف یکی از مسئولین قوماندانی امنیه ئی ولایت هرات لت و کوب شد و به ادعائی رئیس تلویزیون طلوع سعد محسنی وادار به گزارش دهی به نفع یک جناح معینی شد و حتی چندین بار تحدید به مرگ نیز شده است. اما سخنگوی وزارت داخله محمد یوسف ستانیزی لت و کوب محمد رضا شیر محمدی را ادعائی دروغ خواند و گفت که این چنین واقعه ئی قطعاً اتفاق نه افتاده.

همچنان خبرنگار آژانس خبری پژواک احسان سروریار ادعا دارد که از طرف یکی از مسئولین بلند رتبه قوماندانی امنیه ولایت هرات (که اسم اش را نیز ذکر میکند) زمان مورد لت و کوب قرار گرفت که از جریان برخورد پولیس با مظاهره کننده گان عکس برداری میکرد و به گفته وی باز هم از طرف افراد مسلح که یونیفورم پولیس را به تن داشتند مورد سوء قصد مرگباری قرار گرفت و چهار فیر تفنگچه بالایش انداخت شد که از آن جان به سلامت برد. (در حال حاضر سروریار به گفته خودش از ترس این که باز هم سوء قصدی به جانش صورت نگیرد در شهر کابل به سر میبرد).

دیدبان رسانه ها این موضوع را نیز با سخن گوی وزارت داخله محمد یوسف ستانیزی در میان گذاشت که وی در مقابل این ادعای سروریار گفت " در مورد لت و کوب خبرنگار آژانس خبری پژواک باید گفت که احسان سروریار یک شخص معامله گر است". وی افزود "به اساس عرایض و شکایات مکرر مردم دوسیه نام برده تکمیل شده و به مراجع قضائی مربوطه محول شده است" ستانیزی علاوه کرد که نه کسی سروریار را لت و کوب نموده و نه هم فیری بالای او صورت گرفته است.

در مقابل این اظهارات سخنگوی وزارت داخله سرور یار ابراز تعجب میکند و میگوید که در 50 متری قوماندانی امنیه ئی شهر هرات بالای او انداخت شد و این موضوع را قومندان امنیه ولایت هرات در جریان کنفرانس مطبوعاتی نیز تائید کرد و همچنان کریمال تخنیک آمریت جنائی قوماندانی امنیه

هرات نیز این را تأیید نمود که چهار فیر از ننگچه نی نوع میکروف بالای موتر اش انداخت صورت گرفته است سرورپار گفت "من نمی دانم که حال چرا سخنگوی وزارت داخله آن را نادرست میخواند.

مسعود حسن زاده خبرنگار بخش دری رادیو آشنا از نیز در این جریان مورد تهدید و توهین قرار گرفت .

به همین ترتیب خبرنگار بخش پشتونی رادیو آزادی شرف الدین ستانکزی نیز در جریان اغتشاشات مورد لت و کوب و توهین مسئولین امنیتی قرار گرفته و موتر شخصی اش از طرف مظاهره کننده ها خساره مند شد.

افزون بر این خیر چندین مورد مشابه دیگر نیز از هرات به دیدبان رسانه ها رسیده است اما زمان که دیدبان رسانه ها به منابع مربوطه مراجعه نمود از طرف آنها یا کلاً رد شد و یا هم گفته شد که این موضوعات آنقدر مهم نیست که گزارش داده شود و از دادن معلومات خود داری کردند.

6. گزارشگر رادیو صلح جبل السراج در کابل دستگیر شد:

عبدالقدوس یک تن از خبرنگاران رادیو صلح ولسوالی جبل السراج ولایت پروان به ظن دست داشتن در کوشش به قتل از طرف موءظفین قوماندانی امنیه نی ولایت پروان در مربوطات حوزه ء سوم امنیتی کابل دستگیر شد. این دستگیری در حالی صورت گرفت که عبدالقدوس مصروف سپری نمودن دوره نی آموزشی خبرنگاری در موسسه ء نی- حمایت کننده رسانه های آزاد افغانستان بود. پولیس ولایت پروان بدون آن که پولیس محل را در جریان بگذارد اقدام به این دستگیر کرد این درحالیست که به اساس ماده ششم و هفتم قانون پولیس افغانستان ، پولیس یک ساحه نمیتواند اقدام به دستگیری بیرون از ساحه معینه نی خود کند مگر در صورت تحقق حالات خاص ، که در این مورد هیچ کدام از حالات فوق تحقق نیافته بود که در قانون پیش بینی شده است. زمان که مسئول دیدبان رسانه این موضوع را با افسران پولیس ولایت پروان مطرح ساخت آنها حتی به او هم اختار دادند که اگر در اجرای کار ایشان ممانعت کند او را نیز بازداشت خواهند کرد.

رئیس اجرایی موسسه نی عبدالمجیب خلوتگر در مورد این دستگیری گفت که زمان که منسوبین بخش جنائی قوماندانی امنیه ولایت پروان از ما خواستار تسلیمی فرد مورد نظر شان شدند ما با سخنگوی وزارت امور داخله یوسف ستانیزی و بعداً به ریاست دفتر مقام وزارت در تماس شدیم ، ریاست دفتر نیز به نقل قول از امر دفتر معین امنیتی آن وزارت گفتند که عبدالقدوس نام را برای شان تسلیم کنید.

دیدبان رسانه ها با مراجعه به قوماندانی امنیه ولایت پروان جویایی دلیل دستگیر عبدالقدوس شد قوماندان امنیه ولایت پروان دگر جنرال مولانا عبدالرحمن سید خیلی دلیل این دستگیری را به اتهام کوشش به قتل وکیل شورای ملی از ولایت پروان سامعه سادات خواند که در آن حمله به خود سامعه سادات آسیبی نرسید اما یکی از محافظین شخصی اش جراحت سطحی برداشت.

سخنگوی وزارت داخله محمد یوسف ستانیزی در یک مصاحبه نی با دیدبان رسانه ها گفت که اصولاً باید حوزه سوم امنیتی در جریان گذاشته میشد.

در حال حاضر عبدالقدوس تحت تحقیق در ریاست خارنوالی امنیت ولایت پروان قرار دارد. که دیدبان رسانه ها موضوع را از نزدیک تعقیب مینماید.

7. رادیو نوا و تلویزیون شمشاد نشرات شان را آغاز کردند:

در ماه جاری خبر ایجاد و انکشاف چندین رسانه برقی اعم از تلویزیون و رادیو به ما رسیده است.

رادیوی خصوصی نوا که در چوکات موسسه ء نشراتی صبا فعالیت میکند به تاریخ 26 دلو 1384 ، 15 فبروری 2006 روی موج FM 103.1 ، نشرات خود را در کابل و 4 شهر دیگر آغاز کرد برنامه های امتحانی این رادیو از چهار ماه قبل آغاز شده بود. به گفته ء محمد وحید وقفی رئیس رادیو نوا این رادیو در حال حاضر در 5 شهر افغانستان مانند کابل ، کندهار ، هرات ، بلخ و ننگرهار نشرات دارد و در آینده نزدیک به چندین ولایت دیگر نیز نشرات خود را انکشاف خواهد داد. وی افزود موسسه نشراتی صبا در آینده ء نزدیک تلویزیونی به نام باختر نیز ایجاد خواهد کرد، به گفته وقفی

گزارش دهم دیدبان رسانه ها

- 4 -

نی حمایت کننده رسانه های آزاد افغانستان

راديو نوا يک راديوی فرهنگي اجتماعي است که هدف کلی آن کار در جهت رشد و انکشاف فرهنگ افغاني و رشد روحيه ملی در ميان افغانها ميباشد.
راديو نوا به کمک يک موسسه هالندی به نام نويب و کمک اتحاديه اروپا ايجاد شده است.

افزون بر اين تلویزيون خصوصي شمشاد نیز به نشرات امتحانی خود در کابل آغاز نمود. فضل کریم فضل رئيس تلویزيون شمشاد گفت " من اين تلویزيون را به سرمايه ئی شخصی خود ايجاد و راه اندازی نموده ام و هدف من خدمت به مردم و از بين بردن فاصله ها بين مردم شهر ها و روستا ها از طريق شریک ساختن مسائل بين شان ميباشد و موضوعات محوری ما انکشاف جامعه مدنی ، بالابردن معلومات عمومي مردم ، تعليمات اسلامي ، نهادينه شدن حقوق بشر در اذهان مردم ، تشریح مسائل ازدواج بوده و در پهلوی آن برنامه های تفریحی نیز خواهيم داشت" رئيس اين تلویزيون افزود که آنها به زود ترين فرصت نشرات خود را به ديگر ولايات نیز گسترش خواهند داد.

قابل ذکر است که راديو آرمان و تلویزيون خصوصي طلوع نشرات خود را به ولايات غزنی و هلمند انکشاف دادند از اين قبل اين دو ارگان نشراتی به اضافه کابل در ننگرهار، بلخ ، هرات ، کندهار، کونړ و خوست نشرات داشتند.
به گفته سعد محسنی رئيس عمومي تلویزيون طلوع و راديو آرمان آنها در آینده نزدیک نشرات شان را در ولايات زابل و کنړ نیز آغاز خواهند کرد.

نی حمایت کننده ئی رسانه های آزاد افغانستان قرار داد همکاری شش ماهه را با راديوی محلی صدای حقيقت (راديو صدای حقيقت در شهر ايبيک ولايت سمنگان به کمک موسسه انترنيوز به تاريخ 31 دسامبر 2006 ميلادی 10 جدی 1384 شمسی نشرات خود را روی موج FM 98 آغاز کرده بود) را به امضاء رسانيد.

به اساس گفته ئی مير عبدالواحد هاشمی تنظيم کننده ئی شبکه ئی راديوئی موسسه ملی اين همکاری ها شامل کمک های تخنيکی ، مالی و بلند بردن ظرفيت های کاری راديو صدای حقيقت ميشود. همچنان رئيس اجرائيوی موسسه ملی عبدالمجيب خلوتگر در اين مورد گفت " موسسه ملی تا 6 ماه آینده بر علاوه ئی تاديه معاشات تعداد از کارمندان اين راديو در عرصه های تخنيکی نیز با آنها کمک خواهد کرد و همچنان در بخش آموزش نیز از همکاری های خود با تربيه کارمندان شان در مرکز آموزشی ملی و همچنان فرستادن استادان به استيشن متذکره دريغ نخواهد کرد. خلوتگر افزود ما کوشش ميکنيم تا با راديو صدای حقيقت در عرصه انکشاف تجارت نیز کمک نمائيم تا آنها بتوانند بعد از ختم کمک های ما مستقلانه به نشرات خود ادامه دهند.

برای هر نوع سوال و معلومات لطفاً با آدرس های ذیل تماس بگيريد:

عزيزالله حبيبي

تحليل گر و مسئول ديديبان رسانه ها ، نی – حمايت کننده رسانه های آزاد در افغانستان

azizullah@nai.org.af

panjwaey@gmail.com

شماره موبائيل 009370293970

جاويد احمد

محقق رسانه ها

jawid.ahmad@nai.org.af

برای به دست آوردن کاپی های برقی این گزارش به آدرس ذیل مراجعه فرمائيد.

www.nai.org.af

يادآوری:

1- به خاطر حفظ حرمت و ملاحظات امنیتی که در برابر گزارش دهنده راجع به گزارش های تهديد و تخويف وجود دارد، برای نی ممکن نبود تا جهت اثبات رویدادها مساعي بشتر تحقیقاتی را انجام دهد.

گزارش دهم ديديبان رسانه ها

نی حمايت کننده رسانه های آزاد افغانستان

- 2- این خبرنامه به کمک بخش ابتکارات دوره انتقالی دفتر انکشاف بین المللی ایالات متحده آمریکا، تحت شرایط اعانه شماره HAD-G-00-02-00066-00 و تحت پروژه کمکی شماره ASIE/2005/16775/106772 اتحادیه اروپا تهیه گردیده است.
- 4- نظریات ارائه شده در این گزارش مربوط به مؤلف آن بوده و لزوماً منعکس کننده نظریات دفتر انکشاف بین المللی ایالات متحده آمریکا و کمیسیون اروپا نمی باشد.
- 3- هیچیک از مواد متذکره در این گزارش بدون اجازه نی نباید دوباره به چاپ برسد.